

Huszonhetedik tanév évkönyve 1923-1924.

A GYŐRI NÉGYÉVFOLYAMÚ
FIÚ FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA

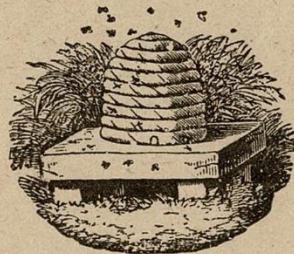
ÉRTESITŐJE

AZ 1923—24. ISKOLAI ÉVRŐL.

KÖZLI:

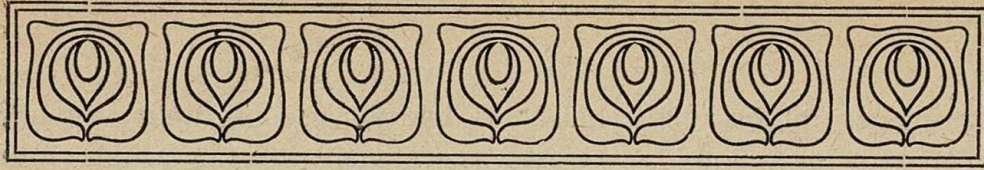
MATAVOVSZKY BÉLA

FŐIGAZGATÓ.

GYŐR, 1924.

MERCUR NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Igazgatói jelentés az 1923—1924. iskolai évről.

Az iskolai évet szeptember hó 4-én ünnepélyes *Veni Sancte*val nyitottuk meg, a rendes tanítást pedig szept. hó 5-én kezdtük el. A tanítás fennakadás nélkül 1924. évi június hó 25-ig tartott. Az évváró ünnepély június 29-én volt.

Az iskolák felügyeletében az elmúlt év jelentékeny változásokat hozott, melyek közül a legfontosabb az volt, hogy a Kormányzó Úr Őfőméltósága 1923. évi április hó 21-én kelt legfelsőbb elhatározásával megengedte, hogy dr. *Schack Béla*, m. kir. udvari tanácsos, kir. főigazgató szolgálatainak elismerése mellett nyugalomba helyeztessék. A főigazgatóság ideiglenes vezetésével *Simoncsics Alajos* áll. f. keresk. isk. igazgató bizatott meg, az időközben átszervezett kir. főigazgatóság élére pedig 1923. évi aug. 13-án kelt elhatározásával a Kormányzó Úr Őfőméltósága *Trautmann Henriket*, a budapesti keresk. akad. igazgatóját nevezte ki, aki hivatalát 1923. évi szept. hó 5-én vette át.

Dr. Schack Béla, aki 1899. évi aug. 21-én neveztetett ki a felső keresk. isk. kir. főigazgatójává, jogos büszkeséggel tekinthet vissza működésének majdnem egy negyedszázadot átfogó idejére, mert a sikerek és alkotások oly nagy száma ad tartalmat ennek az időnek, hogy ezek révén maradandó nevet biztosított magának a hazai keresk. szakoktatás történetében. Szóval, tettel és tollal egyaránt, arra hivatott művelője volt a keresk. szakoktatás ügyének. Működésének értékét, kiváló egyéni kvalitásain kívül, nagy műveltsége és széles látóköre alapozták meg és annak a szálai szerte nyúlnak a keresk. szakoktatás egész területén; a keresk. szaktanárképzéstől le a keresk. tanonciskoláig mindenütt meglátja és megtalálja a korszerű reformok szükségét és avatott kézzel nyul azokhoz hozzá. Igen sajnáljuk, hogy Értesítőnk szükre szabott kerete nem engedte meg, mikép munkásságát szélesebb alapon mélt-

tassuk és midőn tőle e helyen is búcsút veszünk, meg vagyunk róla győződve, hogy a keresk. szakiskolai tanárság velünk érez akkor, mikor azt kívánjuk, hogy még igen sokáig élvezhesse a jól megérdemelt nyugalmat és nagy tudását és tapasztalatait még sokáig értékesítse a hazai keresk. szakoktatás javára.

Trautmann Henrik, a keresk. szakiskolák új főigazgatója, a budapesti keresk. akadémia igazgatóságát cserélte fel a főigazgatósággal. Főigazgatóvá történt kinevezését a tanárság egyetemessége a legnagyobb örömmel fogadta, mert hiszen sok idő óta ő volt a Keresk. Szakisk. Tanárok Orsz. Egyesületének az elnöke és így a keresk. szakiskolai tanárok bizalmának és ragaszkodásának már évek hosszú során át a letéteményese. A legteljesebb bizakodással tekintünk működése elé, mert tudjuk, hogy nagy tapasztalatai és tudása, fejlett gyakorlati érzéke mindég meg fogják találni azokat a vonatkozásokat, melyeket az iskolának ápolni kell, hogy a hazai kereskedelemre a megfelelő irányító hatást kifejthesse.

A tanári karban az idén igen nagy változások történtek, melyeknek a kezdete az volt, hogy 1923. évi 87.178. IX. sz. a. a vallás- és közokt. m. kir. Minisztérium saját kértére nyugalomba helyezte *Kemény Ignác* int. r. tanárt. Intézetünk tanári testülete 1923. évi szept. hó 5-én tartott ülésében vett búcsút érdemes kartársától.

Kemény Ignác, aki 1863-ban született, tanári működését az alsókubini felső keresk. iskolánál kezdte meg 1886-ban, iskolánkhoz pedig 1898. évi szept. 1-én került és azóta egész nyugdíjaztatásáig intézetünk rendes tanára volt és mindenkor lankadhatatlan buzgósággal felelt meg tanári hivatásának.

Kemény Ignác nemcsak mint tanár volt kiváló, hanem nagy tudású képviselője volt a könyvvitelnek és a vele kapcsolatos ismereteknek, aki kivette részét abból az úttörő munkából, melyet a keresk. oktatás mai formájának a kialakulása megkívánt. Tudományos meggyőződését mindenkor férfias határozottsággal képviselte felfelé és lefelé egyaránt.

Munkásságát az iskolára nézve az tette kiválóan értékessé, hogy a gyakorlati élettel állandó kontaktusban volt és kiváló érzékel kereste meg azt a kapcsolatot, mely az iskolát az élettel összefűzte. A gyakorlati élet követeléseinek ez a felismerése generációknak lett áldása, akik az ő keze alól kerültek az életbe.

Tanártársai és tanítványai egyaránt szerették; amazok fejlett kollegialis érzéke, tanítványai pedig igazságossága miatt. Nagy munkabírása az életben is sok tisztelőt szerzett neki.

Tudását nemcsak iskolában hasznosította, hanem a szakirodalom terén is sok értékeset termelt.

Szaporán megjelent cikkei a keresk. szakoktatás igen sok vitás kérdésébe világítottak bele teljes meggyőző erővel.

Midőn most e helyen is búcsút veszünk tőle, szeretettel kívánjuk, hogy a nyugalmat még igen soká élvezhesse, mert arra reá szolgált becsületes munkájával és azokkal a tiszteletreméltó intenciókkal, melyek az ő tevékenységét minden vonatkozásban jellemzik.

Iskolánk munkásságában nagyon érezhető nyomokat hagyott az a körülmény is, hogy *Vidor Salamon* int. r. tanár az egész élet betegség okából szabadságon töltötte. Így nélkülöznünk kellett az ő kipróbált erejét és szaktudását.

A második félévben *dr. Török Pál* int. r. tanár sem tanított. Őt a vallás- és közokt. m. kir. Miniszter úr 1923. évi dec. 28-án szabadságolta, hogy a bécsi Magyar Tört. Intézetnél értékesíthesse tudását és tudományos kutatásra való képességeit.

Az egyik modern nyelvészeti tanszék iskolánknál már évek óta üresedésben volt; a f. iskolai év elejétől azonban *dr. Szauer Alfréd* volt szombathelyi áll. felső keresk. iskolai tanár tölti be. Benne nagy tudású és kiváló buzgóságú tanerőt nyert iskolánk.

Uj óraadókként működtek a mult iskolai évben *Barcsai Károly* és *Grész Ernő* áll. tanítónőképző int. r. tanárok, továbbá *Bencsik Gergely*, *Kölonthe Béla* és *Turóczi János* főrealisk. r. tanárok. Mindmegannyi kipróbált és buzgó munkása oktatásügyünknek.

Hivatalos látogatás. Intézetünket többször meglátogatta és az egyes osztályok r. k. hittani óráin jelen volt *Horváth Viktor* prépost-kanonok, püspöki biztos.

Az iskolához érkezett fontosabb rendeletek közül meg kell említeni a nm. vallás- és közokt. m. kir. Minister úrnak következő rendeleteit: 78,080. VI. sz. a. a magánvizsg. engedélyek megadásának jogát, amennyiben azt a jelöltek szabályszerű határidőre kérik, az egyes tanári testületekre bizza. 98210. VI. ü. o. sz. a. a tanulók elfoglaltságának csökkentésére, hatályon kívül helyezi a munkadélutánok tartására vonatkozó rendelkezést és egyidejűleg a szépírást az I. évfolyamban a kötelező tárgyak közé sorozza. Hatályon kívül helyezi továbbá a 100.750/1923 VI. b) sz. a. rendeletnek azt az intézkedését, hogy a II. évfolyamot osztályismétléssel vagy javítóvizsgálattal végző tanulók csak a gyakorlatban eltöltött egy év után vehetők fel a III. évfolyamba.

9964. V. sz. a. „október hatodikát a rendtartási szünetnapok közé iktatja és elrendeli, hogy az iskolák e nemzeti gyásznapot isteni tisztelet és iskolai ünnepély keretében évről-évre megüljék.“

143357/923. VI. sz. a. a rendkívüli terminusokra (szeptember vagy december hóra) vonatkozó magánvizsg. engedélyek megadása felett a kir. főigazgatóság dönt; a Minisztériumhoz csak a kivételes elbírálást kívánó kérelmek terjesztendők fel.

15532/924. VIII.a. sz. a. azt közli, hogy a m. kir. államasutak igazgatóságának értesítése szerint a vonaton bejáró tanulók a vasúti kocsik belső berendezésében tetemes károkat okoznak. A szülők figyelmét fel kell erre a körülményre hívni, azzal az észrevétellel, hogy a rongálókra nagy bírságok vannak megállapítva, mely bírságokat a kárt okozó tanulók szülőin fogják behajtani.

A vidékről bejáró tanulók által leginkább igénybe vett vonatokon kizárólag azok részére fenntartott kocsik közlekednek, mely kocsik „Iskolás gyermekek részére“ feliratú táblákkal vannak ellátva. A tanulók kötelesek ezekben a kocsikban elhelyezkedni, a lakóhelyükről az iskola székhelyére és vissza való utat azokban megtenni.

13070/1924. sz. a. elrendeli, hogy azokban az iskolákban, melyeknek tiznél kevesebb használható írógépük van, a gépirás az I. és II. évfolyamban az eddigi óraszámban, de nem kötelező tárgyként taníttassék.

A hitélet, fegyelem, tanulás. Vallási kötelességeiknek a tanulók az egész vonalon és minden tekintetben megfeleltek. A tanítás a *Nemzeti Hiszekegy* elmondásával kezdődött és végződött. A kath. ifjuság minden vásár- és ünnepnapon szentmisét hallgatott, az év folyamán pedig négyszer gyónt és áldozott. Május havában P. Elsasser Gyula S. I. vezetésével háromnapos lelkigyakorlatot tartottak a kath. fiuinternátus házikápolnájában. — A fegyelem ellen többször is voltak panaszok; sok az ideges és sokszor önhibáján kívül fegyelebontó tanuló. Az élet az ő kis és nagy bajaival, nálunk inkább a nagyokkal, a tanulók között is folytonos nyugtalanságot kelt. Nincs kellő egyensúly a társadalom ható erői között. Az év folyamán igen súlyos fegyelmi vétség is előfordult, melyért a tanári kar, egy idegenből hozzánk származott, hányatott életű vándortanulót, lopás büntette miatt kénytelen volt az ország összes iskoláiból kizárni. A nm. vallás- és közokt. m. kir. Minisztérium a tanári testületnek f. évi április hó 23 án hozott ezt az ítéletét 46,961. VI. sz. a. rendeletével jóváhagyta. — Tanulás tekintetében az ifjuság inkább megfelelt a követelményeknek, bár a szülői ház, különösen

a középosztályhoz tartozók, nem tudnak úgy berendezkedni, hogy fiaik a háború előtti idők nyugodalmis állapotai között feleljenek meg iskolai kötelességeiknek. A kevés és drága fűtő- és világítóanyag a családot télen egy szobába kényszeríti és így a tanulók nem tudják az iskola által rájuk rótt feladatokat úgy megoldani, ahogy a tanulás érdekei azt megkívánják. De a középosztály egyéb bajai is éreztették e téren hatásukat.

Egészségi állapot. A tanulók egészsége elég jó volt; fordult ugyan elő néhány ragályos és súlyosabb megbetegedés is, de végzetes kimenetelű csak egy volt, mely egyik igen jóra való, szorgalmas tanítványunkat, *Blaschek Sándort*, a múlt iskolai évben a III. évf. tanulóját, szólította el az élők közül. Őt erősen megtámadott szervezete már az egész év alatt távol tartotta az iskolától, mignem folyó évi március hó 27-én megváltotta a halál szenvedéseitől. A tanári testület és volt tanuló társai egyaránt igen fájlalták halálát és emlékezetét szeretettel fogják gondolni.

Ösztöndíjak, adományok, gyűjtések. Az azelőtti évek szokásos ösztöndíjai az idén elmaradtak, mert pénzünk elértéktelenedése azok összegét a számbavehető minimum alá csökkentette. Egyesek nemes gondolkozása mégis lehetővé tette, hogy ezen a réven is eredményekről számolhassunk be. Így *Prikoszovich Endre* róm. kath. fiuinternátusi igazgató, intézetünknel róm. kath. hitoktató és ó. a. tanár, atyjának *Prikoszovich Mihály* füles-i földbirtokosnak emlékezetére 300,000 K-át adott át az intézet igazgatójának, hogy azzal saját belátása szerint egy-két jóra való tanuló szorgalmát és előmenetelét jutalmazza meg. Ebből az összegből *Gerő Viktor* III. évf. tanuló 200,000 K-át, *Payer Géza* I. évf. tanuló pedig 100,000 K-át kapott. A *Győri Lloyd* ált. keresk. testület válaszmánya 200,000 K-át szavazott meg a kereskedelmi tárgyakban legjobb előmenetelt tanúsító tanulók jutalmazására. A tanári testület ezt az összeget két részre osztva, felével *Stinner Károly* III. évf. tanulót jutalmazta, másik felét pedig *Zeiner Győző* IV. évf. tanulónak ítélte meg. *Horváth Viktor* prépostkanonok adományából 100,000 K jutalmat kapott *Horváth Pál* IV. évf. tanuló.

A volt tanítványok múlt évi július hóban 66,700 — K-át adtak át az igazgatónak, hogy azt valamely intézeti célra fordítsa. Az igazgató ezen összeget gyümölcsözőleg helyezvén el, a múlt évi szept. hóban, amikor már 90,000 — K-ra növekedett, az Önképzőkörnek juttatta.

Tanulóifjuságunk több ízben is gyűjtött különböző célokra; ezek között a Keresk. Szakoktatás havi folyóirat segítésére 295,000

K-át, a győri hősök emlékművére két ízben összesen 414,500 K-át, a r. k. tanulók a kármelita atyák templomának harangjára 443,000 koronát. Hálás köszönetünk az adakozóknak!

Tandíjmentességet, az egész tandíjra kiterjedő összegben, 19 tanuló nyert, féltandíjmentességet 19.

A Segítő-egyesület, melynek vezetője *Fáy Endre* int. tanár volt, az idén is főleg iskolai könyvekkel segítette a reászorult tanulókat. Ezen a réven 70 tanuló kapott 320 könyvet. A tagdíjakból ezeket az eredményeket nem lehetett volna elérni, ezt csakis azok a nemesszívü adakozók tették lehetővé, akik egyesületünket kegyesek voltak támogatni. Az egyesületnek jutott adományok, csekély kivétellel, a tanulóktól és azok hozzátartozóitól származtak és összegük 2.115,850 K-ra rúgott. A nevezetesebb tételek a következők voltak: *Ziegler Ferenc* 700,000 K, *Fazekas Mihály* 200,000 K, *Thaler Rezső* és *Vittnyédy István* egyenként 50,000 K, *Pallós Károly* és *Varga István* urak 20—20,000 K. Az intézeti tanulóktól a következő adományokat kaptuk: *Wuest Imre* 15,000 K, *Tóth Antal* 15,000 K, *Blaschek Sándor*, *Engel László*, *Goda Ferenc*, *Halbritter Antal*, *Neubauer Károly*, *Spitzer Brúnó*, *Strobl Zoltán* és *Vitéz Kálmán* egyenként 10,000 K, *Kertész István* 6000 K, *Biró Géza*, *Braunstein Imre*, *Czeiner József*, *Dömötör Ádám*, *Fábián Géza*, *Fleischmann László*, *Grünbaum Andor*, *Hacker György*, *László István*, *Marschall Kálmán*, *Misura Zoltán*, *Palovits Tibor*, *Prutkay Sándor*, *Sipos Gábor*, *Schwarcz István*, *Szlamka Jenő* és *Tocsik István* 5000—5000 K-át, *Milus János*, *Schwarcz Endre* és *Tóth Ferenc* 10—10 cseh K-át adományoztak. A tanulóktól a Segítő-egyesület részére fizetett kötelező járulékból befolyt 123,000 K, Győr sz. kir. város tanácsától 120,000 K, *Wolf Gyula* könyvkereskedőtől 126,000 K, *dr. Szauer Alfréd* tanártól 14,000 K, a *Hungaria* Sportklubtól 10,000 K, ismeretlen adakozóktól 7000 K, a *M. Á. Hitelbank* győri fiókjától 5000 K, a *M. Waggon- és Gépgyár R.-T.*-től 3000 K, *Martincsák Gézá*tól 2000 K. A *Pannonia* papirkereskedés füzeteket juttatott szegénysorsú tanulóinknak. Fogadják egyesületünk jótevői ezúton is hálás köszönetünket!

Az Önképzőkör, melynek tanári elnöke *Vidonyi Zoltán* int. r. tanár volt, szept. hó 14-én tartotta meg alakuló gyűlését. A tisztikar tagjaivá a következők választottak meg: ifj. elnök *Kovács Gyula*, titkár *Zeiner Győző*, főjegyző *Papp Sándor*, pénztáros *Strobl Zoltán*, ellenőr *Domonkos László*, könyvtáros *Kovács Miklós*, aljegyzők *Gerő Viktor* és *Jankovich Elemér*. Ezeken kívül minden évfolyamnak volt pénztárosa, ellenőre és könyvtárosa. A körben három szak-

bizottság működött: az irodalmi, a közgazdasági és a szavalat-bíráló bizottság.

A kör kéthetenkénti rendes ülést és az év folyamán hét választmányi ülést tartott.

A nyilvánosság előtt 1924. febr. hó 23-án szerepelt a kör, amikor a „Royal“ gobelin-termében igen jól sikerült műsoros estét rendezett. A műsort ének- és zeneszámok, *Erdődi Kornél* IV. évf. és *Jankovich Elemér* III. évf. tanulók szavalatai, továbbá *Thaler Gyula* IV. évf. tanuló zongorajátéka tették változatossá. Az ünnepi beszédet *Kovács Gyula* a kör ifj. elnöke mondotta.

Az Önképzőkör keretébe belekapcsolódott ének- és zenekart az idén is *Brantl Ernő* ének- és zenetanár vezette, és több ízben tett derekas munkájáról és elért kiváló eredményeiről tanúságot.

Iskolai ünnepélyek. November hó 1-én az intézet halottainak, de főleg hősi halottainak emlékére tartottunk gyászünnepélyt, melyen az ünnepi szónok *Vidonyi Zoltán* int. tanár volt. Március 15-én hazafias ünnepet ült iskolánk, amikor a nap jelentőségét *Fáy Endre* int. tanár méltatta. Május hó 26-án Madách Imre emlékeztének szentelt ünnepre gyűltünk össze. Ez alkalommal Madách költői egyéniségét, de főleg Az ember iragédiáját *Vidonyi Zoltán* int. r. tanár ismertette.

A Gondnokság a szervezete által hatáskörébe utalt ügyek intézésével foglalkozott; tagjai a múlt évben nem változtak.

Sport. Az intézet ifjusága *Zoltán Géza* tornatanár vezetése mellett lelkes munkát végzett a „Mudin Imre“ sportkörben, melynek ifjusági elnöke *Erdődi Kornél*, alelnöke *Lang Ferenc*, titkára *Vogel Sándor*, majd *Steiner László*, főjegyzője *Gerő Viktor*, aljegyzője *Kemény István*, pénztárosa *Dobos Vilmos*, ellenőre *Stinner Károly* volt. Az atletikai, labdarugó, uszó és vivó szakosztályok a következő versenyeket bonyolították le:

1. Mezei futó-verseny a Bercsényi-ligetben 4 km. távon 1924. április 27-én. Középiskolai bajnok, győztes lett *I'só Vince*, második *Doczkalik Miklós*, harmadik *Lang Ferenc* intézeti, negyedik *Lóránt Ferenc* főreálisk. tanuló.

A verseny rendezésében vezetőszerpe volt *dr. Heszky Sándor* úrnak, mint a zsüri elnökének.

2. Házi vivóverseny 1924. május 3-án. A nyolc indulóból első *Schwarz István*, második *Vogel Sándor*, harmadik *Wilhelm Elemér*. A verseny lebonyolítását *dr. Bély Andor*, *Németh Mihály* és *Erdődi Zoltán* urak voltak szivesek intézni.

3. A labdarugó szakosztály rendezte az 1923/24-ik évi évfolyambajnokságot, melynek győztese a II. b) évf. lett; a győztes csapat tagjai bronzérmeket kaptak.

Május hó 11-én vendégül láttuk a Budapesti Középiskolai Atlétikai Klub labdarugó csapatát; a győri középiskolák válogatott csapata a következő összeállításban vette fel a harcot: *Steiner* keresk., *Weisz* keresk., *Kiss* főreál., *Pallermann* fémipari, *Horváth* főreál., *Lang* I. keresk., *Doczkalik* keresk., *Lang* II. fémipari, *Rosenbaum* fémipari, *Ruczek* keresk., *Kovács* főgymn. A mérkőzést a kedvezőtlen idő ellenére is szépszámú közönség nézte végig. A pesti fiúk nagyobb iskolázottsága jutott kifejezésre a 7 : 1 arányú győzelemben, de derekasan küzdöttek *Rosenbaum*, *Ruczek* és *Steiner* is a győriek részéről.

Május 25-én az intézet válogatott csapata Tatatóvárosra rándult le, hogy az ottani piarista főgimnázium csapatával mérkőzzék. A kiállított csapat: *Steiner*, *Német*, *Weisz*, *Lang*, *Bánóczy*, *Bakacs*, *Gerő*, *Wilheim*, *Ruczek*, *Neubart*, *Matusek* eldöntetlenül 1 : 1 arányban küzdött.

4. Az úszó szakosztály működése legjobban függ az időjárás szeszélyétől. Az iskolai év befejezése előtt még lebonyolításra vár a Matavovszky-vándordijért tartandó évfolyamközi verseny. Legjobb úszóink június 15-én Tatatóvároson álltak ki a főgimnázium ifjaival szemben.

A tanári testület közéleti szerepléséről meg kell említeni, hogy *Matavovszky Béla* főigazgató, mint az Orsz. Ipari és Keresk. Okt. Tanácsnak és az Orsz. Középisk. Tanárvizsgató Bizottságnak, Győr sz. kir. város törvényh. bizottságának, a Keresk. Szakisk. Tanárok Orsz. Egyesülete és a Ker. Nemzeti Liga győri csoportja elnökségének, a győri áll. polg. fiu- és leányisk. gondnokságának, továbbá a győri r. kath. Önkormányzati Testület képviselő testületének és a kath. fiu internátus választmányának tagja fejtett ki közéleti tevékenységet, kivolt küldve a nagykanizsai négyévf. fiu felső ker. iskola éretts. vizsgálataihoz miniszteri biztosi minőségben elnöknek. *Kárpáti Manó* int. r. tanár, a Kereskedelmi Szakiskolai Tanárok Országos Egyesületének titkára, *Kicska Sándor* r. tanárt városunk sportélete foglalkoztatja, *dr. Török Pál* az ifjusági vöröskereszt-egyesület körül tevékenykedett, tagja ezenkívül igen sok társadalmi egyesületnek és sok népszerű tudományos előadást tartott, *Vidonyi Zoltán* főleg az ágostai hitv. evangélikus hitközség presbiteriumában és hitközség tanügyének irányításával volt

elfoglalva, tagja a Keresk. Szakisk. Tanárok Orsz. Egyesülete választmányának.

Érettségi vizsgálat. A szeptemberi érettségi vizsgálaton, melynek *dr. Császár Elemér* kir. m. tud. egyet. tanár volt az elnöke, megfelelt *Albrecht László, Csukly László, Fleischmann Ferenc, Günsberger István, László Flek, Mecs-Balogh Lajos, Moravek János, Patai Károly, Piatkiewicz Ferenc, Réger Jenő, Steiner Ödön, Szakács József, Szücs Péter, Zsedely János.* 2 tanuló 1—1 tárgyból 1923. decemberben teendő jav. vizsgálatra utasítottatott. A vizsgálat írásbeli része szept. hó 10, 11, 12, 13. és 17. napján, szóbeli része pedig szept. hó 22-én tartatott meg.

Az 1924. évi júniusi érettségi vizsgálaton *dr. Szommer Ernő*, a győri keresk. és iparkamara főtitkára elnökölt, mint a vallás és közokt. m. kir. és a m. kir. kereskedelemügyi miniszterek közösen kiküldött biztosa. A vizsgálat írásbeli része június hó 2., 3., 4., 5. és 6. napján, szóbeli része pedig június hó 20. és 21. napján tartatott meg. A vizsgálaton jelesen felelt meg: *Kovács Gyula, Zeiner Győző.* Jól felelt meg: *Braunstein Imre, Dömötör Ádám, Kertész István, Kovács Miklós, Lövy József, Maitinszky Kálmán, Malatinszky László, Papp Sándor, Puschmann Frigyes, Teke Gábor, Winter László.* Megfelelt: *Bakos Ferenc, Bubela Pál, Czágás József, Domanos László, Erdődi Kornél, Galambos Dénes, Gold Albert, Kovács Jenő, Lang Ferenc, Perepatits István, Schwarcz István, Szabó József, Szabó Mihály, Szántó Lajos, Szili István.*

Az 1924—1925. isk. évben használandó iskolai könyvek.

I. évfolyam.

Tötössy, Kath. hittan
Gálos—Pallos, Magyar olvasó-
könyv I. r.
Domanovszky—Kovács, Törté-
nelem I. r.
Simonyi, Földrajz I. r.
Földi, Áruismeret I. r.
Bóbita—Simoncsics, Természet-
tan

Szuppan—Havas, Algebra.
Juckel, Keresk. számtan I. r.
5. kiadás.
Kuntner, Könyvvitel I. r. 5. ki-
adás.
Schack—Wirker, Német keresk.
levelező I. r. 5. kiadás.
Schack—Jónás, Keresk. leve-
lező I. r. 3. kiadás.
Schack—Hauser, Német nyelvtan

Schack—Hauser, Német olvasókönyv I.

Dengl—Vikár, Lev. gyorsírás.

II. osztály.

Tötössy, Kath. erkölcsstan:

Gálos—Pallos, Magyar olvasókönyv.

Domanovszky—Kovács, Történelem II. r.

Simonyi, Földrajz II. r.

Földi, Áruismeret II. r.

Bóbita—Simoncsics, Természet-tan.

Szuppan—Havas, Algebra

Juckel, Keresk. számtan I. r.
5. kiadás.

Kuntner, Könyvvitel II. r. 5. kiadás.

Jónás—Schack, Keresk. levelező II. r. . . kiadás.

Schack—Hauser, Német olvasókönyv II. r.

Dengl—Vikár, Vitairás.

III. osztály.

Tötössy, Katholikus egyháztörténet.

Gálos—Császár, Magyar irod. történet I. r.

Domanovszky—Kovács, Történelem III. r.

Schlamadinger—Kaltenecker, Jogi ismeretek.

Bárczy—Wildner. Közg. ismeretek.

Szathmáry, Áruismeret III. r.

Szuppan—Havas, Algebra.

Havas—Bogyó—Strobel, Politikai számtan.

Juckel, Keresk. számtan II. r.
4. kiadás.

Kuntner, Könyvvitel III. r. 4. kiadás.

Jónás—Schack, Keresk. levelező III. r.

Schack—Hauser, Német nyelv-tan

Schack—Hauser, Német olvasókönyv III. r.

Latzkó—Honti, Francia ny. és k. lev. I. r.

Simonyi, Földrajz III. r.

IV. évfolyam.

Tötössy, Hitvédelem.

Gálos—Császár, Irod. tört. II. r.

Domanovszky, Társadalomtud. alapism. és gazd. tört.

Schlamadinger—Kaltenecker, Jogi ismeretek.

Bárczy—Wildner, Közig. ismeretek.

Hézsér, Földrajz, IV. rész.

Szathmáry, Áruismeret IV. r.

Havas—Bogyó, Polit. számtan.

Juckel, Keresk. számtan II. r.
4. kiadás.

Kuntner, Gyakorlóiroda.

Schack—Hauser, Német nyelv-tan.

Schack—Hauser, Német olvasókönyv.

Latzkó—Honti, Francia ny. és keresk. lev. II. r.

A tanulók minden egyes könyvből a *legújabb kiadást* szerezzék meg.

Gondnokság.

Elnök: *Farkas Mátyás*, Győr szab. kir. város polgármestere. Előadó: *Matavovszky Béla*, főigazgató. Tagok: *Halbritter Károly* keresk. tanácsos, a kereskedelmi és iparkamara elnöke. *Meller Ignác* gyáros, kir. keresk. tanácsos. *Jankovits Károly* kir. keresk. tanácsos, gőzmalomtulajdonos. *Lenner Emil* főigazgató, a győri áll. főreáliskola ny. igazgatója. *Dr. Mayer Lajos* a vaskoronarend lovagja, köz- és váltó ügyvéd. *Dr. Bejci Németh Károly* m. kir. udvari tanácsos, ügyvéd. *Szendrői Mór*, a győri kereskedelmi- és iparkamara ny. főtitkára.

A tanári kar.

Igazgató: *Matavovszky Béla*, tanította az áruismeretet a III. és IV. évf., a természettant a két első évf. heti 8 órában, a II. félévben még a földrajzot a IV. évf. heti 2 órában.

Tanárok: *Barsai Károly* áll. tanítónőképzőint. r. tanár, tanította a szépírást a két első évf. heti 2 órában, a II. félévben még a történelmet a két II. évf. heti 4 órában. *Bencsik Gergely* áll. főreálisk. r. tanár tanította a német nyelvet az I.a évf. heti 4 órában. *Deák Ernő* női felső k. isk. r. tanár tanította a k. levelezést a két I. évf. heti 4 órában. *Farkas Károly* ny. pénzügyi számtanácsos, okl. gyorsírás-tanár, tanította a gyorsírást a két első és a gépirást az I. és II. évf. heti 8 órában. *Fáy András* h. tanár, a II. b. évf. főnöke, a Segítőegylei vezetője, tanította a könyvvitelt az I., II. és III., a keresk. számtant a III. és IV., keresk. levelezést a II.b évf. és vezette a gyakorló irodát a IV. évf. heti 24 órában. *Grész Ernő* áll. tanítónőképzőint. tanár tanította a német nyelvet az I.b évf. heti 4 órában. *Dr. Kaszás Jenő* ügyvéd tanította a jogismereteket a III. és IV. évf. heti 4 órában. *Kárpáti Manó* r. tanár, a IV. évf. főnöke, tanította a német nyelvet a két II., a III. és IV. évf., továbbá a k. levelezést a II.a évf. heti 16 órában. *Kicska Sándor* r. tanár, a II. a. évf. főnöke, tanította a keresk. számtant a két első és II. évf., a földrajzot a II. és a III. évf., a természettant a két II. évf., továbbá a mennyiségtant és politikai számtant a IV. évf. heti 24 órában. *Koller Jenő* városi tanácsos, tanította a közg. ismereteket a III. és IV. évf. heti 4 órában, *Kölönte Béla* ált. főreálisk. r. tanár, tanította a földrajzot a két I. évf., a történelmet az I.a, III. és IV. évf. heti 10 órában. *Dr. Ko-*

vács Ignác áll. leánygimn. r. tanár, tanította az áruismeretet a két I. és a gyorsírást a két II. évf. heti 8 órában. *Prikoszovich Endre* a kath. fiúint. igazgatója, az I.a évf. főnöke, tanította a mennyiség-
tant és polit. számtant a két I. és II., továbbá a III. évf. heti 10
órában. *Sebők Jenő* női felső k. isk. r. tanár, tanította az áruismeretet
a két II. évf. heti 4 órában. *Dr. Szauer Alfréd* r. tanár, a III. évf.
főnöke, tanította a német nyelvet az I.a és a két II. évfolyamban,
továbbá a francia nyelvet a III. és IV., a keresk. levelezést a III.
évf. heti 22 órában. *Dr. Török Pál* int. r. tanár a II. félévben sza-
badságon volt. *Vidonyi Zoltán* int. r. tanár, az Önképzőkör veze-
tője, tanította a magyar nyelvet valamennyi és a történelmet az I.b
évf. heti 20 órában. *Vidor Salamon* int. r. tanár az egész iskolai
évben szabadságon volt. *Zoltán Géza* áll. tanítónőképzőint. r. tanár,
tanította a testgyakorlást valamennyi osztályban heti 12 órában. *Brantl
Ernő* r. k. elemi isk. tanító, énektanár tanította az éneket és a zenét
heti 4 órában.

Iskolaorvos: *Dr. Köninger Miklós*, tanította az egészség-
tant valamennyi évfolyamban.

Hitoktatók: *Psó Vince* ág. h. ev., *Nagy Sándor* ref., *Priko-
szovich Endre* r. k., *Ullmann József* izr.

Pedellus: *Pellek Mihály*, s. szolgál: *Győri József*.

A tanulók névsora.

I. A) évfolyam.

Bakos Mihály, Epstein József, Fábrián Géza, Fáy Béla, Gellér
Márton, Goda Ferenc, Gottvald Elemér, Grósz Imre, Harangozó
János, Herczig Gyula, Károly János, Klein István, Krausz Sándor,
Langmár Zoltán, Lengyel György, Marschall Kálmán, Mérő László,
Nagy József, Neubart Pál, Oláh Gyula, Opitz Endre, Oszvald Fe-
renc, Papp József, Payer Géza, Péntek László, Pruttkay Sándor,
Rácz Tibor, Róna Győző, Schiller Ödön, Schön Béla, Schwarcz
Endre, Sipos Gábor, Spitzer György, Szanati Jenő, Szopkó Zoltán,
Takács Jenő, Tarnóczy János, Tocsik Antal, Vittnyédi István.

I. B) évfolyam.

Balassa Árpád, Bolgár István, Csendes Rezső, Czeiner József,
Detrich Ernő, Domsitz Jenő, Engel László, Fersli Ferenc,

Fleischmann László, Hacker György, Horváth István, Horváth Sándor, Kacsák Mihály, Kellner Ferenc, Kernya Imre, Klemm Rezső, Kovács László, Kuthy Sándor, Láng Sándor, Lunczer Endre, Lunzer László, Mátyás Antal, Missura Zoltán, Opitz Aladár, Pallos László, Pallovits Tibor, Papp Alajos kim., Ronhák Antal, Sáfrány Béla, Sárközy Vencel, Spitzer Brunó, Sugár Béla kim., Szabó László, Szauter Tibor, Tóth Béla, Tóth Ferenc, Tretter Gyula, Tribolt Kálmán, Varga Dezső kim., Varga Imre, Varga Kálmán, Wellisch Elemér, Weninger Ernő, Weltner Miklós, Winter Ernő, Zsibrik Imre.

II. A) évfolyam.

Akantisz Dénes, Atlasz Lajos, Ágh László, Bárdos Ferenc, Bozzay György, Czeloth János, Dobos Gyula, Dotzauer Ferenc, Dóri Zoltán, Fabriczy Nándor, Gábor Sándor, Halbritter Albert, Horváth Árpád, Jereb Károly, Kálmán Imre, Klemm Nándor, Kolhars Miklós, Kolonics János, Kuntzl Ottó, Major Balázs, Marton Tibor, Mézes László, Milus János, Modrovich Andor, Németh Gyula, Németh Sándor, Ozorai Andor, Pakuts Ferenc, Pungor György kizáratott, Rácz Ferenc, Reisinger József, Schleiffer Edgár, Schöpf Sándor, Sugár Károly, Sulyok Balázs, Szücs Adolf, Ungvári Jenő, Valentin János, Varga Dezső, Vitéz Kálmán, Zajovits Jenő, Zwinkl Jenő kimaradt, Zsibrik Károly.

II. B) évfolyam.

Bakacs László, Chmelik István, Czigler József, Czina Kálmán, Detrich Ferenc, Deutsch Dezső, Doczkalik Miklós, Döbrönte Imre, Erdélyi Rudolf, Fazekas Lajos kimaradt, Fekete Béla, Grün Gyula, Grünbaum Andor, Gútay János, Hatos Kálmán, Heller Imre, Herzberger Károly, Horváth Gyula, I'só Andor, Juhász Ervin, Kaufmann László, Kemény István, Klein Iván, Kozma György, Königsberg György kimaradt, Kreszta Ferenc, László István kimaradt, Lex Béla, Molnár Ferenc, Molnár György, Nyári Ernő, Petes József, Poczik Béla, Pregardt-Paur Lajos, Rosenberger József, Sandl Béla, Spielmann Ferenc, Szabó Miklós, Tóth Antal, Tóth Nándor, Zechmeister József.

III. évfolyam.

Andorka László kim., Bánóczy Géza, Biró Géza, Chirke Géza, Deutsch László, Dienes László, Dobos Vilmos, Elbert Zoltán, Füredi Pál, Fürst István, Gerő Viktor, Graf Jenő, Haiszer Ödön,

Heimler Imre, Jankovich Elemér, Jámbori Kálmán, Jerfy Antal kim., Juhász Miklós, Karpelesz György, Keller Jenő, Kövér Béla, Lengyel Imre, Matusek Antal, Nagy János, Neubauer Károly, Puschmann Ödön, Rätz Kálmán, Ruczek Jenő, Sas Zoltán, Sokorai Béla, Somogyi Gyula, Springer Imre, Steiner Á. László, Stinner Károly, Stumpf Zoltán, Szabadkay László, Szlamka Jenő, Szokodi Kálmán, Tóglhofer István, Véber János, Vogel Sándor, Wagner Antal, Weisz Jenő, Wilhelm Elemér, Wuest Imre kim.

IV. évfolyam

Bakos Ferenc, Braunstein Imre, Bubela Pál, Domonkos László, Dömötör Ádám, Erdődi Kernél, Galambos Dénes, Gold Albert, Horváth András Horváth Pál, Kertész István, Kovács Gyula, Kovács Jenő, Kovács Miklós, Lipovits Pál, Löwi József, Maitinsky Kálmán, Malatinszky László, Papp Sándor, Perepatits István, Puschmann Frigyes, Schwartz István, Strobl Zoltán, Szabó József, Szántó Lajos, Tháler Gyula, Teke Gábor, Winter László, Zeiner Győző.

Magánvizsgálati engedélyt kaptak az I. évfolyamban: Adler Imre, Frankl János, Gyulay József, Szabó Miklós; a II. évfolyamban: Kelemen László, László István; a III. évfolyamban: Hartl János, Gyalokay István, Wagner Ödön; a IV. évfolyamban: Millner Miklós és Szabó Mihály.

A tanulókra vonatkozó legfontosabb statisztikai adatok. Létszám: 242. Évközben kimaradt: 9. Az év végén maradt: 233. Ezek közül vallás szerint volt róm. kath.: 144, réf.: 14, ág. h. ev.: 18, izraelita: 57. Győr városi: 179, győrmegyei: 32, egyéb helyről való: 52, külföldi: 20. Anyanyelv szerint magyar: 229, német: 4. Csak magyarul tudott: 194, magyarul és németül: 26, egyéb nyelven is beszél: 13. A szülők foglalkozása szerint értelmiségi: 74, termelő: 25, iparos: 39, kereskedő: 33, alkalmazott: 34, magánzó: 18, egyéb: 10.

A négyévf. fiu felső keresk. iskolára vonatkozó legfontosabb tudnivalók.

Győr sz. kir. város négyévf. fiu felső keresk. iskolája megadja tanítványainak a valamennyi életpályán egyaránt szükséges általános műveltséget és a közgazdasági pályákra szükséges kereskedelmi szakképzettséget.

A négyévf. felső kereskedelmi iskola két tagozatra oszlik. Az alsó tagozatra, mely az I. és II. évfolyamot és a felsőre, mely a III. és IV. tagozatot foglalja magában. Az alsó, a tulajdonképeni kereskedelmi tagozat, a kisebb, közvetlen árukereskedelemre nevel, míg a felső, a közgazdasági tagozat, a szélesebb látókört kívánó, hazánk határain túl is irányuló kereskedelemre képez megfelelő erőket és tanítási anyaga felöleli a bizományi és az értéküzletet is. Az alsó tagozat, az árukereskedelem említett fokozatain kívül, szerényebb igényű irodai alkalmazásra is nevel.

A felső keresk. iskolának csak az I-ső évfolyamába lehet belépni, mégpedig a közép- vagy a polgári iskola legalább négy alsó osztályának sikeres elvégzése után; minden jelentkező tartozik azonban felvételi vizsgálatot tenni, melyen igazolni kell a magyar helyesírásban, a számtani alpműveletek végzésében való kellő jártasságot, ezenfelül pedig azt, hogy a jelentkező megfelelő folyóírással rendelkezik.

Akik az iskolát elvégezték, — ha nem akarnak közvetlenül a gyakorlati életbe lépni — tovább folytathatják tanulmányaikat a budapesti magy. kir. közgazdasági egyetem kereskedelmi szakosztályán, mely az ipari és keresk. vállalatok vezetőállásaira nevel és a keresk. oktatás tanárait képz. A négy éves felső keresk. iskola növendékeit csak akkor veszi fel, ha az érettségi vizsgálatot „jeles“ vagy legalább „jó“ eredménnyel tették le. Tovább tanulhatnak ezenkívül a közlekedési szolgálatra képesítő tanfolyamokon és a gazdasági akadémiákon.

A keresk. életpályán kívül alkalmazást nyerhetnek az iskola végzett tanulói a m. kir. póstánál, a vasútnál, továbbá mint állampénztári, köztörvényhatósági pénztárosok és ellenőrök, mint dohány-

egyedárusági kezelőtisztviselők, mint m. kir. zálogházi igazgatók, ellenőrök, könyvvezetők. Ha leteszik az államszámviteli vizsgálatot, akkor alkalmazhatók mint főszámvevőségi és ellenőrző hivatalnokok a minisztériumoknál, a megyéknél, a törvényhatósági joggal felruházott városoknál, pénzügyigazgatóságoknál, az állami jószágigazgatóságoknál stb.

Akik előrehaladt koruk és a gyakorlati életben való állandó elfoglaltságuk következtében az iskolát mint rendes tanulók nem látogathatják: *magánvizsgálati engedélyt nyerhetnek*. Az I. évfolyam tárgyaiból teendő vizsgálatra engedélyt kaphatnak olyan egyének, akik 17. életévüket betöltötték és a közép vagy a polgári iskola négy alsó osztályát, illetőleg az ipari szakiskolát sikeresen elvégezték és hitelesen igazolják, hogy a közgazdasági pályán működnek. A II., III. és IV. évf. tárgyaiból és az utóbbit követő érettségi vizsgálatra azok kaphatnak engedélyt, akik a felső keresk. iskola I., II. illetve III. évfolyamáról akár magánúton, akár mint rendes tanulók sikeres vizsgálatot tettek, a közgazd. pályán működnek és 18., 19., illetve 20. életévüket betöltötték.

Különbözeti magánvizsgálatra engedélyt kaphat, aki a középiskola nyolc osztályát, a hadapród vagy a felső ipariskolát sikeresen elvégezte, vagy pedig tanítói oklevele van. Az ilyen jelöltek a különbözeti vizsgálat sikere után érettségi vizsgálatot tehetnek.

Különbözeti érettségi vizsgálatra olyanok kaphatnak engedélyt, akik középiskolai érettségüket tettek. Jogi abszolutoriumot felmutató egyének a jogi és közg. ismeretekből való kérdezés alól felmentendők.

A különbözeti vizsgálat tárgyai: 1. magyar közgazdasági irodalom, 2. gazdasági történelem, 3. jogi ismeretek, 4. közgazd. ismeretek, 5. gazd. földrajz, 6. áruismeret, 7. politikai számtan, 8. keresk. számtan, 9. könyvvitel, 10. magyar keresk. levelezés és keresk. ismeretek, 11. gyakorló-iroda, 12. német nyelv és kereskedelmi levelezés, 13. francia nyelv és kereskedelmi levelezés, 14. gyorsírás, 15. gépirás.

A különbözeti érettségi vizsgálat szóbeli része kiterjed a magyar irodalomra, a jogi és közg. ismeretekre, az áruismeretre, a történelem és a földrajz gazdasági vonatkozású részeire. Írásbeli része pedig a magyar fogalmazásra (közg. tétel), a kereskedelmi és politikai számtanra, a könyvvitelre, a magyar, a német és a francia kereskedelmi levelezésre. A gyors- és gépirásbeli ügyességükről is tanúságot tartoznak tenni a jelöltek.

A vizsgálati engedélyért a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztériumhoz címzett és kellően felszerelt (*a*) születési, *b*) a legutolsó iskolai bizonyítvány, *c*) a folyamodó személyazonosságát és állandó lakóhelyét igazoló arcképes helyhatósági, illetve erkölcsi bizonyítvány, *d*) a folyamodónak a közg. pályán való működését igazoló bizonyítvány) folyamodást legalább öt hónappal a vizsgálat határideje előtt annál a felső keresk. iskolánál kell benyújtani, mely a jelölt állandó lakóhelyén van, vagy ahhoz legközelebb esik. A kérvény benyújtásával egyidőben le kell fizetni a szabályszerű felvételi és a magánvizsgálati díjat, továbbá az illető intézetben megállapított tandíjat. A díjakat, a felvételi díj kivételével, az intézet pénztára visszatéríti, ha a jelölt a magánvizsgálati engedélyt meg nem kapja.

Magánvizsgálatok tartatnak júniusban (a IV. évfolyamban májusban), szeptemberben és decemberben.

Egy évben rendszerint csak egy évfolyam anyagáról lehet vizsgálatot tenni. Évfolyamok összevonásának nincs helye. Az a jelölt, aki az előző évfolyam tárgyaiból jó bizonyítványt (legfeljebb két elégséges) érdemelt és ha meg van a kellő kora, egy félév múlva (júniusról decemberre, vagy decemberről júniusra) a következő magasabb évf. tárgyaiból vizsg. engedélyt kérhet. Aki szeptemberben tesz vizsgálatot, az csak a következő júniusra kérhet engedélyt.

Aki a vizsgálaton egy, legfeljebb két tárgyból kapott elégtelen érdemjegyet, két hónap múlva javítóvizsgálatra jelentkezhetik. A javítóvizsgálatot nem lehet megismételni.

Tudnivalók az 1924—25. iskolai évre.

A tanulók előjegyzése, illelőleg felvétele július 1, 2. és 3., a beírás pedig szeptember hó 1., 2. és 3. napján d. e. 9—12-ig tartatik meg.

Az I. évfolyamra június 30-án d. e. 9—12 ig kell jelentkezni. Az I. évfolyamra jelentkező tanulók felvételi vizsgálata július hó 1-én d. e. 9 órától, továbbá augusztus 30-án d. ú. 3 órától kezdve fog megtartatni.

A pótló- és javítóvizsgálatok augusztus 30-án d. e. 8 órakor kezdődnek.

Az 1923—24. iskolai évet szept. hó 4-én kezdjük meg.

Tandijmentességért szeptember 10-ig kell folyamodni, azontúl beérkező folyamodások nem vehetők figyzlembe. A legújabb iskolai és szegénységi bizonyítvánnyal felszereli kérvényeket a felső keresk. iskolai Gondnoksághoz kell címezni és az osztályfőnököknek kell átadni.

Aki évközben megbukik, vagy magaviseietből kev. szabályszerű érdemjegyet kap, a tandijmentességet elveszti.

A szegény tanulókat, amennyire a meglévő készlet engedi, a Segítőegylet ellátja iskolai könyvekkel.

A vidéki szülőket figyelmezteti az igazgatóság, hogy fiaiknak csak akkor fogadjanak szállást, ha a kiszemelt szállásadó zsemélyéről az igazgatóval értekeztek és neki erre vonrtkozóan nincs kifogása.

Az intézet tanulóit pedig figyelmezteti az igazgatóság, hogy a fegyelmi szabályokat a szünidő alatt is tartsák meg, mert különben nem vétetnek fel, vagy a megtörtént felvétel érvényességét elveszti.